

організаційних питань навчання, як на створенні конкретних умов успішного виконання завдань кожним учнем.

Висновки. Отже, завдання вчителя – постійно створювати умови для самостійного навчання, адже щоб успішно жити в новому наскрізь інформаційному світі, потрібна висока ментальна гнучкість. Слушною є думка: не навчайте дітей так, як навчали вас, бо вони народилися в інший час. Я переконана, вчитель має розглядати кожного учня як окрему особистість

з її поглядами і почуттями. Саме інноваційні технології, зокрема інтерактивні, передбачають розв'язання цього питання.

Ю. Н. Харарі пише: «Школам варто переключитися на викладання чотирьох „К” – критичного мислення, комунікації, колективної роботи та креативності. Найважливішим з усіх умінь у майбутньому буде здатність упоратися зі змінами, вчитися самостійно новому і захищати свою ментальну рівновагу в незнайомих ситуаціях» [6, с. 322].

Використані джерела

1. Доценко Д., Боярська-Хоменко А. Адольф Дістервег як засновник ідеї реформування освіти. *Персоналії у науково-педагогічному дискурсі* : матеріали наук.-практ. конф. здобувачів першого (бакалавр.), другого (магістер.), третього (освіт.-наук.) рівнів вищ. освіти, Харків, верес. 2022 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2022. С. 41.
2. Зеленкова Н. Формування пізнавального інтересу учнів засобами науково-пізнавальної літератури. *Рідна школа*. 2006. № 2. С. 55–57.
3. Курилів В. Методика викладання історії : навч. посіб. Львів–Торонто : Світ, 2003. 256 с.
4. Паламарчук В. Як виростити інтелігента. Тернопіль : Навч. кн. – Богдан, 2000. 149 с.
5. Степанишин Б. Література – вчитель – учень : посіб. для вчителя. Київ : Освіта, 1993. 240 с.
6. Харарі Ю. Н. 21 урок для XXI століття / перекл. з англ. О. Дем'янчука. Київ : Букшеф, 2022. 416 с. С. 322.

УДК 373.3:378.046.4

Інна ГРУБІЗНА,
вчитель-методист, вчитель англійської мови КЗЗСО «Рожищенський лицей № 4»
Рожищенської міської ради Луцького району Волинської області;
Надія САСОВСЬКА,
вчитель англійської мови КЗЗСО «Рожищенський лицей № 4»
Рожищенської міської ради Луцького району Волинської області

Коли фасилітація стає шляхом розвитку професійної спільноти вчителів

community. Particular attention is paid to the role of partnership, collaboration, reflection, and teacher support in the context of contemporary challenges.

Keywords: professional development, facilitation, TAG, partnership, teacher community, British Council, collaboration, reflection, lifelong learning.

Останнім часом подекуди спостерігається пасивність та поступова втрата мотивації педагогів до професійних зібрань, методоб'єднань чи вчительських

засідань. Постійний стрес, повітряні тривоги, відключення світла, навчання у складних умовах відображаються на психоемоційному стані як учнів,

так і вчителів. Люди продовжують механічно виконувати свої професійні обов'язки і намагаються втримати фізичну та психологічну рівновагу. Тому непросто говорити про щось ширше: професійне зростання, активну позицію, ініціативу, лідерство. Проте, можливо, саме у виході із зони комфорту та у виконанні незвичних для себе дій ми інколи можемо відволіктися від рутини та зняти напругу, подумати про щось інше, крім хвилювання й турбот, стати корисними для інших, отримати відгук і підтримку від колег, вирішити стати лідером і відчувати відповідальність.

Як відбувалося створення професійної спільноти вчителів англійської мови у Рожищенській територіальній громаді, розповімо нижче.

Інна Грубізна: «Мій професійний шлях до фасилітації розпочався як логічне продовження роботи керівника методичного об'єднання вчителів іноземних мов Рожищенської громади. Саме цей досвід сформував розуміння важливості професійної взаємодії, підтримки колег та створення середовища розвитку. Водночас традиційні форми методичної роботи поступово почали втрачати ефективність у контексті сучасних викликів освіти, що зумовило пошук нових підходів до професійного навчання педагогів.

Водночас практика засвідчувала, що традиційні форми не завжди забезпечують належний рівень залученості педагогів і не повною мірою відповідають сучасним викликам. Це зумовило потребу в пошуку нових підходів до організації професійного навчання вчителів, зокрема таких, що базуються на партнерстві, активній участі та рефлексії. Сучасна школа потребує саме таких моделей співпраці. Тому участь у міжнародних освітніх програмах Британської Ради стала важливим етапом мого професійного становлення.

Курс „*Teaching and Learning in Difficult Times*” (Краків, 2023) у межах програми „*Language for Resilience*” («Викладання та навчання у важкі часи») дозволив переосмислити роль учителя як фасилітатора, який підтримує учнів у складних умовах, створює безпечне освітнє середовище та сприяє розвитку стійкості. Програма надала практичні інструменти для підтримки як учнів, так і педагогів у кризових умовах, зокрема під час війни, а також підкреслила роль учителя як ресурсу стабільності та професійної підтримки.

Наступним кроком став курс „*Teacher Activity Group Facilitator Course*” (29–31 січня 2024 року), реалізований у межах проекту SWITLO за підтримки Британської Ради. Саме під час цього навчання відбулося більш глибоке усвідомлення сутності фасилітації як процесу організації ефективної взаємодії в групі. Було акцентовано увагу на ролі фасилітатора як партнера, який не навчає у традиційному розумінні, а створює умови для спільного пошуку рішень і професійного зростання учасників.

Починаючи з лютого 2024 року, отримані знання почали активно запроваджуватися у практичну діяльність через організацію та проведення зустрічей *Teacher Activity Group* у Рожищенській громаді. Зазначений формат став ефективною платформою для професійного діалогу, обміну досвідом та розвитку рефлексивних умінь педагогів. Зустрічі були орієнтовані на актуальні потреби вчителів і сприяли підвищенню їхньої професійної активності.

У липні 2024 року я продовжила професійне навчання на курсі „*Train the TAG Facilitator Trainer*”, що дозволило розширити фасилітаторські компетентності та розвинути навички підтримки інших фасилітаторів. Цей етап став важливим у формуванні лідерської позиції та готовності до поширення досвіду.

Подальше вдосконалення навичок відбулося під час участі у курсі „*TAG Sessions Design Course*” (23–25 лютого 2025 року), який був спрямований на розвиток умінь ефективного планування та структурування фасилітаційних сесій. Це сприяло підвищенню якості проведених зустрічей та більш усвідомленому підходу до організації групової роботи.

З лютого 2024 року по вересень 2025-го систематично проводилися зустрічі TAG, що сприяло формуванню професійної спільноти вчителів, орієнтованої на співпрацю, взаємопідтримку та безперервний професійний розвиток. Учасники не лише обмінювалися досвідом, а й активно впроваджували нові підходи у власну педагогічну практику.

Важливим етапом розвитку групи став вересень 2025 року, коли до діяльності долучилися фасилітатори Надія Сасовська та Ольга Гаманюк. Це сприяло розширенню організаційних і змістових можливостей роботи групи, а також посиленню партнерської взаємодії в межах професійної спільноти. Зазначені зміни зумовили подальшу трансформацію діяльності TAG, зокрема через інтеграцію нових підходів до фасилітації та професійного навчання.»

Надія Сасовська: «Мій шлях у фасилітацію розпочався з участі в міжнародних програмах, які стали для мене справжнім поштовхом до змін. У червні 2023 року я відвідала курс Британської Ради в Україні „*Teaching and Learning in Difficult Times*” (м. Варшава) у межах програми „*Language for Resilience*”. Саме тоді я вперше по-справжньому відчувала, наскільки важливою є роль учителя як людини, що підтримує, надихає і створює безпечний простір для навчання навіть у найскладніші часи.

У січні 2025 року я долучилася до курсу „*Teacher Activity Group Facilitator Course*” у межах проекту SWITLO, що ініціювала Британська Рада в Україні. Це навчання змінило моє бачення професійної взаємодії: я зрозуміла, що справжній розвиток відбувається не через готові відповіді, а через діалог, довіру і спільний пошук рішень.

А вже у грудні 2025 року участь у курсі „*TAG Sessions Design Course*” допомогла мені структурувати

Методичні публікації

власний досвід, навчитися більш свідомо планувати зустрічі та робити їх максимально корисними для кожного учасника нашої групи.

Коли у вересні 2025 року я приєдналася до діяльності *Teacher Activity Group* разом з Інною Грубізною, це стало початком особливого етапу – етапу живої взаємодії з колегами. Сьогодні важливо зазначити, що Інна Грубізна провела вже майже 20 зустрічей TAG, тоді як наша спільна фасилітація налічує близько 10 зустрічей. І кожна з них – це не просто обговорення актуальних питань, а простір довіри, підтримки та професійного зростання кожного.

Найцінніше для мене – це бачити, як змінюються вчителі: як вони відкриваються, діляться, рефлексують, пробують нове і повертаються на зустрічі знову. Це означає, що така форма роботи дійсно потрібна.»

Підкреслимо, що фасилітація в освітньому середовищі – це не лише сукупність методичних прийомів чи організаційних підходів. Передусім це про людей, їхню повагу і взаємну довіру, готовність чути одне одного та разом рухатися до професійного зростання.

Досвід *Teacher Activity Group* у Рожищенській громаді показує, що навіть невеликі професійні спільноти можуть ставати простором значущих змін, якщо в їх основі лежать партнерство, толерантність, відкритість і підтримка. Саме в таких умовах народжується справжня освіта – жива, рефлексивна і спрямована на розвиток кожного її учасника.

Ми переконані, що розвиток професійних спільнот учителів англійської мови є важливим ресурсом сучасної освіти, а фасилітація – дієвим інструментом цього розвитку. І якщо поруч є люди, готові слухати, підтримувати й надихати, то будь-який професійний шлях стає не лише ефективним, а й по-справжньому змістовним.

Використані джерела

1. British Council. *Teaching and Learning in Difficult Times*. London : British Council, 2023. URL: <https://www.britishcouncil.org>
2. British Council. *Teacher Activity Groups: Facilitator Training Materials*. London : British Council, 2024. URL: <https://www.britishcouncil.org>
3. British Council. *SWITLO Project: Supporting Teachers in Ukraine*. London : British Council, 2024. URL: <https://www.britishcouncil.org>
4. Wenger E. *Communities of Practice: Learning, Meaning, and Identity*. Cambridge : Cambridge University Press, 1998.
5. Schön D. *The Reflective Practitioner: How Professionals Think in Action*. New York : Basic Books, 1983.
6. Richards J. C., Farrell T. S. C. *Professional Development for Language Teachers: Strategies for Teacher Learning*. Cambridge : Cambridge University Press, 2005.
7. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої освіти / М-во освіти і науки України. Київ, 2016. URL: <https://mon.gov.ua>